

CALTHA PALUSTRIS L. IN DE WESTELIJKE HELFT VAN FRIESLAND

(ontv. 18 Dec. 1956)

In 1929 werd in het kader van het Zuiderzee-onderzoek door Mevr. D.Koopmans-Forstmann en A.N. Koopmans een onderzoek ingesteld naar het voorkomen van *Caltha palustris* L. in Friesland (Mededeling no. 9 van de Zuiderzee-commissie; N.K.A. 1930).

Uit dat onderzoek bleek dat *Caltha* in de Westelijke helft van Friesland nagenoeg geheel ontbrak. De grenslijn bleek van Leeuwarden naar Sneek de grens tussen klei en veen te volgen. Uit het noordwestelijke kleigebied werd geen enkel bericht van het voorkomen van *Caltha* ontvangen. In het kleigebied ten Zuiden van Sneek (het merengebied) werden enkele voorposten ontdekt n.l. Gaastmeer, Oudega (W.) en verder enkele plaatsen in de omgeving van Woudsend. De vindplaats, die het dichtst de Zuiderzee naderde, was een weiland in de buurt van Takoziyl.

Het lijkt interessant na te gaan of, na het veranderen der waterstaatkundige verhoudingen, de *Caltha*-grens ook hier neiging tot opschuiving vertoont.

De eerste mededeling, die hierop zou kunnen wijzen, ontving ik in 1954 van de heer T.J. van Manen, h.d.s. te Oosterwierum, die mij schreef, dat zijn leerlingen de dotterbloem hadden aangetroffen in enkele forse, rijk bloeiende pollen bij Mantgumerzijl tussen Mantgum en Weidum, dus flink ten Westen van de grenslijn van Koopmans.

Ook in 1955 deelde de Heer van Manen mij mee, dat de dotterbloem op hetzelfde terrein in prachtige volle bossen stond te bloeien. Dan schreef in April 1956 de heer P. de Jong, hoofd van de lag. landbouwschool te Roordahuizum mij, dat een zijner leerlingen *Caltha* had aangetroffen bij Hesens tussen Jorwerd en Hijlaard, ook weer in het westelijke kleigebied.

Enkele andere collega's deelden mij op mijn verzoek mede, dat *Caltha* in hun omgeving nog niet voorkwam. Dit betrof vooral het gebied tussen Koudum, Workum en Hemelum.

In Mei 1956 was ik zelf tijdens een *Taraxacum*-excursie in Z.W.-Friesland in de gelegenheid op *Caltha* te letten. In het gebied rond de Fluessen gelukte het mij niet de plant te vinden.

Wel vond ik een prachtige vindplaats op een buitendijks terrein vlak bij de Rode Schuur in de buurt van Laaksum. Deze vindplaats is zo rijk, dat hij bij het

onderzoek in 1929 niet onopgemerkt zou zijn gebleven, als de plant er toen had gegroeid. Een en ander wijst m.i. wel op opschuiven van de grens. Daar ik in de komende jaren nog wat meer aandacht hieraan hoop te besteden, zou ik graag willen weten, of andere floristen, die zich zo vroeg in het seizoen in deze streken wagen, de dotterbloem op andere plaatsen in het vroeger Caltha-loze gebied hebben aangetroffen.

D.T.E. v.d. Ploeg.